

ФУНКЦІЇ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

Єгорова О. В.,

к.е.н., доцент

Воловик А. С.,

здобувач вищої освіти ОС Магістр

Полтавський державний аграрний університет

Кожен суб'єкт господарської діяльності повинен мати власний капітал, який спрямовується на формування матеріальних цінностей і вільних грошовий коштів, фінансових вкладень і витрат на придбання прав і привілеїв, необхідних для ведення виробничої, комерційної діяльності. Власний капітал є основним, початковим та умовно безстроковим джерелом погашення зобов'язань підприємства. Він формується за рахунок коштів власників (учасників товариства) і власних фінансових ресурсів самого підприємства [2].

Власний капітал виконує низку функцій.

1. Функція заснування та «запуску роботи» підприємства. Початковий капітал – це статутний фонд, виділені підприємству або залучені ним на засадах, визначених чинним законодавством, фінансові ресурси у вигляді грошових коштів або вкладень у майно, цінності, нематеріальні активи, цінні папери, закріплені за підприємством на праві власності або повного господарського відання. Зареєстрований (статутний, пайовий) капітал є важливим, а часто і єдиним, джерелом фінансування новоствореного суб'єкта господарювання.

2. Функція фінансування. Власний капітал це джерело довгострокового фінансування, він знаходиться у розпорядженні підприємства до моменту ліквідації. Фінансування діяльності підприємства за рахунок власного капіталу є альтернативою залучення позичкових коштів. Власний капітал це активи, внесені засновниками, передані ними у розпорядження підприємства, накопичені впродовж періоду діяльності шляхом реінвестування прибутку та отримані безоплатно (в дарунок) і які можуть бути використані для фінансування операційної та інвестиційної діяльності підприємства.

3. Функція відповідальності й гарантії захисту прав кредиторів. Власним капіталом підприємство може заплатити за своїми боргами й чим більша його сума, тим менший ризик його кредиторів щодо невиконання зобов'язань, тим вище рівень довіри та кредитоспроможність. Й навпаки – чим меншу питому вагу в структурі пасивів займає власний капітал, тим вищий ризик кредиторів і нижча ймовірність повернення боргів у випадку банкрутства підприємства.

4. Захисна функція (компенсації понесених збитків). Власні джерела фінансування підприємства є «подушкою безпеки», яка захищає підприємство від впливу загрозливих чинників зовнішнього середовища, він є джерелом для покриття можливих збитків. Крім того, власний капітал фінансує ризикові проекти, під які важко залучити коштів сторонніх інвесторів.

«Актуальні питання сучасної економічної науки»: збірник матеріалів
IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (7 грудня 2021 р.)

Також власний капітал юридично захищає права власників підприємства щодо його вилучення. Власний капітал відносять до постійних зобов'язань підприємства перед його власниками, які виникають за бажанням окремих власників або при ліквідації підприємства. Проте, зобов'язання перед власниками мають меншу вагу ніж зобов'язання перед кредиторами: якщо підприємство припиняє свою діяльність зобов'язання перед ними погашаються в останню чергу, тобто власники мають право лише залишкового позову.

5. База для розподілу прибутку та майна. Отриманий впродовж року чистий прибуток, яке керівництво підприємства вирішило виплатити власникам, розподіляють, як правило, відповідно до частки окремих власників (акціонерів, пайовиків) у статутному (пайовому) капіталі. За такою ж схемою розподіляють майно підприємства у випадку його ліквідації чи реорганізації.

6. Функція управління та контролю. Власники (акціонери, пайовики) мають право брати участь в управлінні майном підприємства та його господарською діяльністю шляхом участі у зборах учасників. Саме останні призначають керівні органи та ревізійну комісію. Якщо ж на підприємстві є власник, що володіє контрольним пакетом корпоративних прав, він фактично повністю контролює підприємство, здійснює власну стратегію розвитку підприємства, формує кадри тощо.

7. Функція кредитоспроможності. Частка власного капіталу в активах є показником кредитоспроможності.

8. Функція реклами. Значна сума власного капіталу надає підприємству статусу «солідного», такого що викликає довіру. [1, 3]

Підприємство, яке використовує лише власний капітал, має максимальну незалежність від зовнішніх джерел фінансування, але не може забезпечити формування додаткового капіталу у періоди сприятливої для розширення діяльності ситуації на ринку і не використовує фінансових можливостей приросту прибутку на вкладений капітал. Без залучених коштів неможливо забезпечити перевищення коефіцієнта фінансової рентабельності діяльності підприємства над економічною.

Список використаних джерел

1. Погріщук Г. Б., Волощук Р. Є. Власний капітал підприємства: сутність і особливості формування в Україні. *Економіка та держава*. 2020. № 7. С. 16–23. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.7.16.

2. Райтер Н. І., Івасів О. С. Власний капітал як основа здійснення господарської діяльності сільськогосподарських підприємств. *Бізнес-навігатор*. 2018. Вип. 1 (2). С. 188-192.

3. Тютюнник Ю., Овчаренко А. Класифікація джерел формування власного капіталу підприємства. *Socially competent management of corporations in a behavioral economy: Collection of scientific papers / resp. ed. Ondrej Mikulas Kostiantyn Pavlov, Karol Viktor, Olena Pavlova, Ladislav Viera, Liudmila Shostak, Anton Milan, Alla Lyalyuk. European institute of further education, Podhajaska, 2021. Chapter I. P. 216-217.*